REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT
unisVET
uvajanje novih izobraževalnih programov na področju storitev
Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Tatjana Černač Stupar

RAČUNOVODENJE PROIZVODNJE

Program: EKONOMSKI TEHNIK
Modul: Materialno knjigovodstvo
Vsebinski sklop: RAČUNOVODENJE PROIZVODNJE

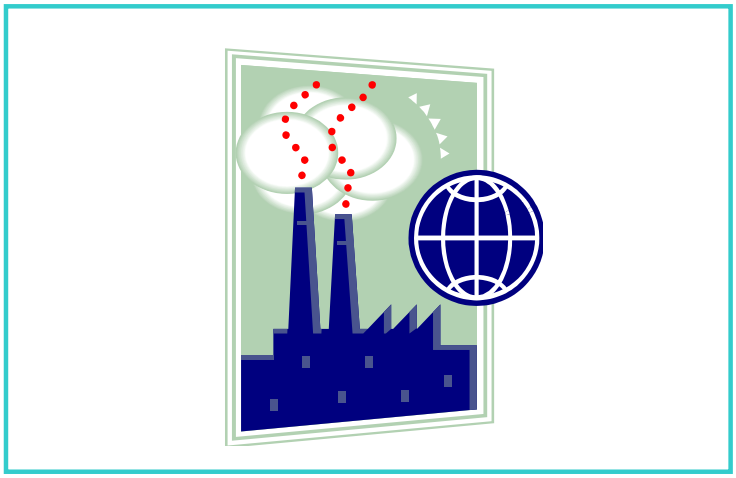

Ljubljana, november 2010

Srednje strokovno izobraževanje

Program: **Ekonomski tehnik**
Modul: **Materialno knjigovodstvo**
Vsebinski sklop: **Računovodenje proizvodnje**

Naslov učnega gradiva: **Računovodenje proizvodnje**

Ključne besede: **nedokončana proizvodnja, proizvodi, lastna cena, stroškovna mesta, stroškovni nosilci, metode vrednotenja**

Seznam kompetenc, ki jih zajema učno gradivo:
RP 1: Razporejanje stroškov po naravnih vrstah.
RP 2: Izračunavanje uspešnosti poslovanja in primerjava rezultatov ter vpliv stroškov na poslovni izid.
RP 3: Evidentiranje poslovnih dogodkov v zvezi s poslovnim izidom.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

657.421.1(075.3)(0.034.2)

ČERNAČ Stupar, Tatjana
Računovodenje proizvodnje [Elektronski vir] / Tatjana Černač Stupar. - El. knjiga. - Ljubljana : GZS, Center za poslovno usposabljanje, 2010. - (Srednje strokovno izobraževanje. Program Ekonomski tehnik. Modul Materialno knjigovodstvo. Vsebinski sklop Računovodenje proizvodnje)

Način dostopa (URL): http://www.unisvet.si/index/index/activityId/44. - Projekt UNISVET

ISBN 978-961-6413-56-5

254491136

Avtorica: **Tatjana Černač Stupar**
Recenzentka: **Damjana Lovrenčič**
Lektorica: **Breda Švara**

Založnik: **GZS Ljubljana, Center za poslovno usposabljanje**
Projekt unisVET

URL: http://www.unisvet.si/index/index/activityId/44
Kraj in datum: **Ljubljana, november 2010**

To delo je ponujeno pod licenco Creative Commons:
Priznanje avtorstva – Nekomercialno - Deljenje pod enakimi pogoji.

Učno gradivo je nastalo v okviru projekta unisVET Uvajanje novih izobraževalnih programov v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju s področja storitev za obdobje 2008–2012, ki ga sofinancirata Evropska unija preko Evropskega socialnega sklada in Ministrstvo republike Slovenije za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, razvojna prioriteta je razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, prednostna usmeritev pa izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja.

Vsebina gradiva v nobenem primeru ne odraža mnenja Evropske unije. Odgovornost za vsebino nosi avtor.

NAGOVOR AVTORICE

Računovodenje proizvodnje je vsebinski sklop modula Materialno knjigovodstvo, ki zajema še vsebinska sklopa Denarno poslovanje in Evidentiranje blaga in storitev. Odločila sem se, da bom pripravila gradivo, ki ga bodo lahko uporabljali tako dijak kot učitelji. Gradivo je opremljeno z zadostnim številom vaj, kar daje dodatne možnosti dijakom za boljši uspeh.

Vsebinski sklop Računovodenje proizvodnje obravnava aktivne in pasivne časovne razmejitve, razporejanje stroškov po naravnih vrstah, izračunavanje uspešnosti poslovanja proizvodnega podjetja in evidentiranje poslovnih dogodkov v zvezi s poslovnim izidom proizvodnega podjetja.

Pravilno evidentiranje obračuna proizvodnje omogoča sprotno in enostavno računovodsko poročanje in dviguje pomen računovodstva za njegove uporabnike. V gradivu bodo predstavljeni postopki, ki omogočajo natančno in enostavno spremljanje vsega v zvezi z evidentiranjem proizvodnje. Te primere bodo dijaki lahko uporabili pri svojem delu v šoli in doma.

Za evidentiranje obračuna proizvodnje imajo podjetja na voljo različne računalniške programe.

KAZALO VSEBINE

1. AKTIVNE IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE 1
1.1 AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (AČR) 1
1.1.1 KRATKOROČNO ODLOŽENI STROŠKI OZIROMA ODHODKI 1
1.1.2 KRATKOROČNO NEZARAČUNANI PRIHODKI 2
1.1.3 VREDNOTNICE 3
1.2 PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (PČR) 3
1.2.1 KRATKOROČNO VNAPREJ VRAČUNANI STROŠKI OZ. ODHODKI 3
1.2.2 KRATKOROČNO ODLOŽENI PRIHODKI 7
2. RAZPOREJANJE STROŠKOV PO NARAVNIH VRSTAH - SRS 9
2.1 STROŠKI MATERIALA 9
2.2 STROŠKI STORITEV 9
2.3 AMORTIZACIJA 9
2.4 STROŠKI DELA 9
3. RAZPOREJANJE STROŠKOV PO STROŠKOVNIH MESTIH IN STROŠKOVNIH NOSILCIH 10
3.1 RAZPOREJANJE STROŠKOV PO STROŠKOVNIH MESTIH (SM) 10
3.2 RAZPOREJANJE STROŠKOV PO STROŠKOVNIH NOSILCIH (SN) 10
3.2.1 STRUKTURA LASTNE CENE STROŠKOVNEGA NOSILCA (SN) 12
3.3 DELITEV STROŠKOV GLEDE NA OBSEG PROIZVODNJE 12
3.4 DELITEV STROŠKOV GLEDE NA OBLIKOVANJE CENE IZDELKOV 12
3.5 DELITEV STROŠKOV GLEDE NA MESTO NASTANKA 12
4. STROŠKI TEKOČE PROIZVODNJE 15
4.1 VREDNOTENJE ZALOG PROIZVODNJE 15
4.1.1 VREDNOTENJE ZALOG PO PROIZVAJALNIH STROŠKIH 15
4.1.2 VREDNOTENJE ZALOG PO ZOŽENI LASTNI CENI 18
4.1.3 VREDNOTENJE ZALOG PO SPREMENLJIVIH STROŠKIH 19
4.1.4 PRAG KRITJA STROŠKOV 20
5. PRODAJA PROIZVODOV 31
5.1 RAZLIČNE METODE VREDNOTENJA ZMANJŠEVANJA ZALOG PROIZVODOV 31
5.1.1 METODA ZAPOREDNIH CEN – FIFO 32
5.1.2 METODA DRSEČIH POVPREČNIH CEN 32
6. POSLOVNI IZID V PROIZODNEM PODJETJU 36
6.1 KNJIŽENJE ODHODKOV IN PRIHODKOV 36
7. VIRI 48

1. AKTIVNE IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

Pravila razvrščanja in spremljanja kratkoročnih aktivnih in pasivnih časovnih razmejitev so zapisana v Slovenskih računovodskih standardih -12.

1.1 AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (AČR)

Kratkoročne aktivne časovne razmejitve zajemajo:

- kratkoročno odložene stroške oziroma odhodke,
- kratkoročno nezaračunane prihodke in
- vrednotnice.

1.1.1 KRATKOROČNO ODLOŽENI STROŠKI OZIROMA ODHODKI

Odhodki so zneski, ki ob svojem nastanku ne bremenijo še dejavnosti in ne vplivajo še na poslovni izid oziroma niso še vračunani v nabavno vrednost opredmetenih osnovnih sredstev ali zalog.
Ti zneski bodo šele kasneje vračunani kot stroški in tudi razporejeni na ustrezne stroškovne nosilce ali pa bodo kasneje kot odhodki vplivali na poslovni izid.

Zgled 1 – Plačilo zavarovalne premije

Podjetje plača 1.800,00 EUR zavarovalne premije za zavarovanje prevoznega sredstva za obdobje od 1. 10. 2010 do 30. 9. 2011. Knjiži obračun stroškov za leto 2010. Za mesece, ki sodijo v leto 2011, stroške odloži. (1.800,00 : 12 = 150,00 €/mesec).

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje	TRR	110	150.000,00	
		Oprema	040	27.500,00	
		Osnovni kapital	900		177.500,00
1.	Plačilo zavarovalne premije	Vnaprej plačani stroški	190	1.800,00	
		TRR	110		1.800,00
2.	Prenos 3/12 plačane premije za 2010	Zavarovalne premije	415	450,00	
		Vnaprej plačani stroški	190		450,00
Končno stanje časovnih razmejitev 31. 12. 2010			190		1.350,00

Maja 2011 je podjetje prodalo prevozno sredstvo. Ob prodaji ga je odjavilo iz registracije in vložilo zahtevek za vračilo preplačane premije. Zavarovalnica je priznala vračilo premije 500,00 EUR.

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje 2011	Vnaprej plačani stroški	190	1.350,00	
		Osnovni kapital	902		1.350,00
1.	Prenos 4/12 plačane premije za 2011	Zavarovalne premije	415	600,00	
		Vnaprej plačani stroški	190		600,00
2.	Zahtevek za vračilo zavarovalne premije	Terjatve do zavarovalnice	165	500,00	
		Vnaprej plačani stroški	190		500,00
3.	Prenos preostalega zneska zavar. premije	Zavarovalne premije	415	250,00	
		Vnaprej plačani stroški	190		250,00
4.	Plačilo zavarovalnice	TRR	110	500,00	
		Terjatve do zavarovalnice	165		500,00

VAJA 1

Podjetje plača 1.197,00 EUR zavarovalne premije za zavarovanje tovornjaka za obdobje od 1. 11. 2010 do 31. 7. 2011. Knjiži obračun stroškov za leto 2010. Za mesece, ki sodijo v leto 2011, stroške odloži.

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje	TRR		48.550,00	
		Oprema		87.339,00	
		Osnovni kapital			
1.	Plačilo zavarovalne premije				
2.	Obračun zavarovalne premije za leto 2010				

Junija 2011 je podjetje prodalo tovornjak. Ob prodaji ga je odjavilo iz registracije in vložilo zahtevek za vračilo preplačane premije. Zavarovalnica je priznala vračilo premije 658,00 EUR.

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje 2011	Vnaprej plačani stroški	190		
1.	Prenos plačane premije od jan. do jul. 2011				
2.	Zahtevek za vračilo zavarovalne premije				
3.	Prenos preostalega zneska zavar. premije				
4.	Plačilo zavarovalnice				

1.1.2 KRATKOROČNO NEZARAČUNANI PRIHODKI

Zgled 1 – Zahtevek za izplačilo regresa

Podjetje je upravičeno do 1.270,00 EUR regresa za pogonsko gorivo, ki se uporablja v kmetijstvu, in je vložilo zahtevek pri pristojnem upravnem organu.

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	Vložitev zahtevka	Kratk. nezarač. prihodki	191	1.270,00	
		Drugi prihodki – regresi	768		1.270,00
2.	Prejem akta o odobritvi zahtevka	Kratkoročne terjatve	161	1.270,00	
		Kratk. nezarač. prihodki	191		1.270,00
3.	Prejem plačila	TRR	110	1.270,00	
		Kratkoročne terjatve	161		1.270,00

1.1.3 VREDNOTNICE

Za plačilo sodnih kolkov v vrednosti 215,00 EUR je zaposleni založil svoj denar, ki mu ga je podjetje ob predaji kolkov blagajni povrnilo.

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	Prevzem kolkov in povrnitev založenih EUR	Vrednotnice	192	215,00	
		Gotovina v blagajni	100		215,00
2.	Poraba kolkov ob vložitvi tožbe	Dajatve, ki niso odvisne od drugih vrst stroškov	480	1.270,00	
		Vrednotnice	192		1.270,00

VAJA 2

Z.št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje TRR 23.450,00 EUR Blagajna 100,00 EUR	TRR Gotovina v blagajni Osnovni kapital			
1.	Plačamo najemnino za 8 mesecev vnaprej 680,00 EUR.				
2.	Obračunajte stroške najemnine za 3 mesece.				
3.	Zaposleni je kupil znamke in založil 86,00 EUR gotovine.				
4.	Za poslano pošto so porabili znamke v vrednosti 35,00 EUR.				
5.	Obračunajte stroške najemnine za preostale mesece.				
6.	Knjižite vložitev zahtevka regresa za pogonsko gorivo 982,00 EUR.				

1.2 PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (PČR)

Kratkoročne pasivne časovne razmejitve zajemajo:

- kratkoročno vnaprej vračunane stroške oziroma odhodke in
- kratkoročno odložene prihodke.

1.2.1 KRATKOROČNO VNAPREJ VRAČUNANI STROŠKI OZ. ODHODKI

Vnaprej vračunani stroški oziroma vnaprej vračunani odhodki nastajajo zaradi enakomernega obremenjevanja dejavnosti ali poslovnega izida pa tudi zalog s pričakovanimi stroški, ki se še niso pojavili.

Zgled 1 – Vnaprej preveč vračunani stroški reklame

Podjetje je na podlagi načrta reklamiranja proizvodov predvidelo, da bodo znašali stroški v poslovnem letu 5.400,00 EUR. Mesečno vračunava po 450,00 EUR stroškov reklame. Zneski računov za posamezne reklamne akcije so:

Račun	Osnova za DDV	DDV	Skupaj
A	2.350,00	470,00	2.820,00
B	1.985,00	397,00	2.382,00
C	985,00	197,00	1.182,00
Skupaj	**5.320,00**	**1.064,00**	**6.384,00**

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	Mesečno vračunani stroški reklamiranja (12 x 450,00)	Stroški reklame	417	5.400,00	
		Vnaprej vrač. stroš. reklame	290		5.400,00
2.	Prejem računov za stroške reklame	Vnaprej vrač. stroš. reklame	290	5.320,00	
		Vstopni DDV	160	1.064,00	
		Obvez. do dobavitelja	220		6.384,00
3.	Storno preveč vračunanih stroškov reklame	Vnaprej vrač. stroš. reklame	290		-80,00
		Stroški reklame	417	-80,00	

Zgled 2 – Vnaprej premalo vračunani stroški reklame

Podjetje je na podlagi načrta reklamiranja blaga predvidelo, da bodo znašali stroški v prvem polletju poslovnega leta 3.480,00 EUR. Mesečno vračunava stroške reklame. Zneski računov za posamezne reklamne akcije so:

Račun	Osnova za DDV	DDV	Skupaj
A	2.170,00	434,00	2.604,00
B	1.594,00	318,80	1.912,80
Skupaj	**3.764,00**	**752,80**	**4.516,80**

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	Vračunani stroški reklamiranja za pol leta (6 x 580,00)	Stroški reklame	417	3.480,00	
		Vnaprej vrač. stroš. reklame	290		3.480,00
2.	Prejem računov za stroške reklame	Vnaprej vrač. stroš. reklame	290	3.764,00	
		Vstopni DDV	160	752,80	
		Obvez. do dobavitelja	220		4.516,80
3.	Knjiženje premalo vračunanih stroškov reklame – velja RAČUN	Vnaprej vrač. stroš. reklame	290		284,00
		Stroški reklame	417	284,00	

VAJA 3

Z.št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje TRR 5.450,00 EUR Oprema 77.100,00 EUR	TRR Oprema Osnovni kapital			
1.	Vnaprej vračunani stroški reprezentance za 5 mesecev znašajo 1.750,00 EUR.				
2.	Po prejetih računih znašajo stroški reprezentance 1.855,00 EUR, dodajte še 20 % DDV.				
3.	Knjižite poračun preveč ali premalo vračunanih stroškov reprezentance.				
4.	Prejeli smo račun za nabavljen računalnik, znesek z vračunanim 20 % DDV je 1.985,20 EUR.				
5.	Plačali smo račun za nabavljeni računalnik z nakazilom.				

Zgled 3 – Vnaprej vračunani stroški regresa za letni dopust

Podjetje je ocenilo, da bodo znašali stroški regresa za letni dopust za leto 2010 18.480,00 EUR. Odločilo se je, da bo pričakovani izdatek mesečno vračunalo med stroške dela. Dejansko je izplačalo v letu 2010 19.100,00 EUR regresa, dajatve na regres znašajo:

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	Vračunani stroški regresa za januar 2010	Regres za letni dopust	473	1.540,00	
		Vnaprej vrač. stroš. regresa	290		1.540,00
2.	Vračunani stroški po mesecih do konca 2010 (11 x 1.540)	Regres za letni dopust	473	16.940,00	
		Vnaprej vrač. stroš. regresa	290		16.940,00
3.	Obračun regresa za letni dopust	Vnaprej vrač. stroš. regresa	290	19.100,00	
		Krat. obvez. za druge prejem.	255		14.325,00
		Krat. obveznosti za davek iz drugih prejemkov	257		4.775,00
4.	Dodatno vračunani stroški	Regres za letni dopust	473	620,00	
		Vnaprej vrač. stroš. regresa	290		620,00

V primeru, da je izplačano manj regresa, kot je ocenjeno, se preveč vračunani regres stornira v breme konta 473 in v dobro konta 290 (100,00 EUR).

5.	Storno preveč vračunanega regresa	Vnaprej vrač. stroški regresa	290		-100,00
		Regres za letni dopust	473	-100,00	

VAJA 4

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje TRR 18.000,00 EUR Blagajna 125,00 EUR	TRR Blagajna Osnovni kapital			
1.	Vračunani stroški regresa za dopust znašajo 3.420,00 EUR (za 12 mesecev).				
2.	Dejansko je bilo izplačanega za 3.100,00 EUR regresa. Knjižite obračun regresa za letni dopust. Znesek vsebuje 25 % dajatev.				
3.	Poračunajte preveč-premalo vračunani regres.				
4.	Izplačajte regres zaposlencem.				

VAJA 5

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje TRR 58.400,00 EUR Dobavitelj 2.125,00 EUR	TRR Dobavitelj Osnovni kapital			
1.	Vračunani stroški regresa za dopust znašajo 9.499,40 EUR (za 12 mesecev).				
2.	Dejansko je bilo izplačanega za 10.840,00 EUR regresa. Knjižite obračun regresa za letni dopust. Znesek vsebuje 25 % dajatev.				
3.	Poračunajte preveč-premalo vračunani regres.				
4.	Izplačajte regres zaposlencem.				
5.	Dobavitelju plačamo 30 % dolga z nakazilom.				

1.2.2 KRATKOROČNO ODLOŽENI PRIHODKI

Zgled 1 – Plačilo izobraževalne storitve

Podjetje, ki prireja tečaje za viličarje, je Mihi Fortuna zaračunalo izobraževanje od začetka oktobra 2010 do konca marca 2011. Kupec ne more odstopiti od pogodbe.

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje	TRR	110	15.450,00	
		Osnovni kapital	902		15.450,00
1.	Mihi Fortuna izda račun 8/10 za tečaj viličarja, znesek z vrač. 20 % DDV je 600,00 EUR.	Terjatve do kupcev	120	600,00	
		Vstopni DDV	260		100,00
		Kratk. odloženi prihodki	291		500,00
2.	Plačilo izdanega računa 8/10	TRR	110	600,00	
		Terjatve do kupcev	120		600,00
3.	Prihodki od šolnine za oktober 2010	Kratk. odloženi prihodki	291	100,00	
		Prihodki od prodaje storitev	760		100,00

VAJA 6

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje TRR 28.463,00 EUR Terjatev do kupca 825,00 EUR	TRR Kupci Osnovni kapital			
1.	Kupec plača terjatev 825,00 EUR z gotovino.				
2.	Petri Ban izdamo račun št. 5 za jezikovni tečaj (tečaj traja od začetka novembra 2010 do konca maja 2011). Znesek z vrač. 20 % DDV znaša 583,80 EUR.				
3.	Knjižite plačilo izdanega računa št. 5. Petra Ban plača račun z gotovino.				
4.	Knjižite prihodke od šolnine za mesec november 2010.				
5.	Knjižite prihodke od šolnine za mesec december 2010.				

Zgled 2 – Razmejitev prihodkov, ki jih podjetje prejme za pokrivanje izbranih stroškov (odhodkov)

Podjetje je prejelo od Zavoda za zaposlovanje 6.000,00 EUR za pokrivanje stroškov (odhodkov) prekvalifikacije nekaterih svojih delavcev. Na koncu poslovnega leta je obračunalo že nastale stroške (odhodke) prekvalifikacije v znesku 4.350,00 EUR. Razlika 1.650,00 EUR bo namenjena pokrivanju tovrstnih stroškov (odhodkov) v naslednjem poslovnem letu in ostane razmejena na kontih skupine 29.

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	Nakazilo zavoda za zaposlovanje 6.000,00 EUR	TRR	110	6.000,00	
		Kratk. odloženi prihodki	291		6.000,00
2.	Prenos med prihodke za že nastale stroške prekvalifikacije 4.350,00 EUR	Kratk. odloženi prihodki	291	4.350,00	
		Drugi prihodki	768		4.350,00

VAJA 7

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje TRR 9.413,00 EUR Zaloga blaga 12.825,00 EUR	TRR Blago v skladišču Osnovni kapital			
1.	Kupili smo blago, račun dobavitelja znaša brez 8,5 % DDV 1.185,20 EUR.				
2.	Zavod za zaposlovanje nam nakaže 4.000,00 EUR sredstev za pokrivanje stroškov prekvalifikacije delavcev.				
3.	Prenos med prihodke za že nastale stroške prekvalifikacije v tekočem letu 2.180,00 EUR.				
4.	Dobavitelju plačamo račun za nabavljeno blago z nakazilom.				

2. RAZPOREJANJE STROŠKOV PO NARAVNIH VRSTAH – SRS

Slovenski računovodski standardi razčlenjujejo stroške po naravnih vrstah v naslednje skupine:

- 40 – Stroški materiala in surovin
- 41 – Stroški storitev
- 43 – Stroški amortizacije
- 47 – Stroški dela

2.1 STROŠKI MATERIALA

Stroški materiala so tisti, ki nastajajo s porabo osnovnega in pomožnega materiala, nadomestnih delov, drobnega inventarja, režijskega materiala, stroški kala, loma itd. Med stroške materiala v širšem pomenu spadajo tudi stroški porabljene energije. Obravnava jih **SRS-14.**

Če se uporabljajo stalne cene surovin in materiala, se pri porabi obračuna ustrezni del odmikov, stroški pa se izkazujejo v zneskih, ki ustrezajo izbrani metodi.

2.2 STROŠKI STORITEV

Stroške storitev obravnava **SRS-14. Standard** izkazuje stroške storitev pri proizvajanju proizvodov in opravljanju storitev, stroške storitev v zvezi z vzdrževanjem, najemnine, povračila stroškov zaposlenih v zvezi z delom, stroške sejmov in reklam, itd.
Stroški storitev pri proizvajanju proizvodov zajemajo obdelovalne, dodelovalne in predelovalne storitve ter druge storitve, ki so povezane s proizvodnjo oziroma poslovnimi učinki. Te storitve na podlagi prejetih računov knjižimo v breme konta 410. Na ta konto knjižimo tudi storitve kooperantov, ki jih zaračunajo za opravljeno delo.

2.3 AMORTIZACIJA

Amortizacija pomeni prenašanje vrednosti obrabe opredmetenih osnovnih sredstev in dolgoročnih neopredmetenih sredstev na proizvod. Znesek stroškov amortizacije je odvisen od izbrane metode amortiziranja. Dobo in metodo amortiziranja je treba pregledati najmanj na koncu vsakega poslovnega leta in če se pričakovana doba koristnosti pomembno razlikuje od prejšnje usmeritve, je treba dobo amortiziranja ustrezno spremeniti. Obravnava jo **SRS-13**.

2.4 STROŠKI DELA

Stroške dela sestavljajo kosmati zneski in dajatve za socialno varnost, ki jih podjetje dodatno obračunava glede na kosmate plače. Kot plače se štejejo tudi nadomestila plač, ki pripadajo zaposlenim v skladu z zakonom, kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi za čas, ko ne delajo. V stroške knjižimo tiste stroške, ki bremenijo podjetje. Obravnava jih **SRS-15**.

3. RAZPOREJANJE STROŠKOV PO STROŠKOVNIH MESTIH IN STROŠKOVNIH NOSILCIH

3.1 RAZPOREJANJE STROŠKOV PO STROŠKOVNIH MESTIH (SM)

Stroški nastanejo v podjetju na različnih mestih. Zaradi lažjega spremljanja stroškov v podjetju oblikujejo stroškovna mesta. Stroškovna mesta (SM) delimo na:

a) **GLAVNA STROŠKOVNA MESTA** – SM proizvajanja – OBRATI
b) **POMOŽNA STROŠKOVNA MESTA** – SM, ki pomagajo/ so v pomoč osnovni dejavnosti. Med pomožna stroškovna mesta sodijo vzdrževalne delavnice, kotlarne, električne centrale, prevozne službe, mehanične delavnice itd.

c) **SM UPRAVE, NABAVE,PRODAJE -** (v nadaljevanju UNP)

3.2 RAZPOREJANJE STROŠKOV PO STROŠKOVNIH NOSILCIH (SN)

Stroškovni nosilec je poslovni učinek – PROIZVOD oz. STORITEV, zaradi katerega so se pojavili stroški. Stroškovni nosilec določa vrsto dejavnosti podjetja (proizvodno, storitveno ali trgovsko podjetje). Zalogo proizvodov vodimo po **LASTNI CENI (LC)**.

Lastno ceno proizvodov izračunamo pri:

a) posamični proizvodnji tako, da seštejemo vse stroške;

b) serijski proizvodnji tako, da stroške SN delimo s številom proizvedenih proizvodov v posamezni seriji.

Stroške po **SN** zajemamo na podlagi **knjigovodskih listin** (delovnih nalogov – **DN**). Stroške delimo v dve skupini:

a) NEPOSREDNI STROŠKI, ki nastajajo v glavnih SM po DN, in sicer:
- izdelavni material,
- izdelavne plače in
- amortizacija sredstev.

Vsi našteti stroški neposredno sodelujejo pri proizvodnji proizvodov.

b) POSREDNI STROŠKI ali **SPLOŠNI STROŠKI, ki** nastajajo v pomožnih SM, in sicer:
- režijski material,
- režijske plače,
- amortizacija,
- najemnine,
- stroški vzdrževanja,
- porabljena voda in elektrika

VAJA 8 – Neposredni stroški

Podjetje ŠULEN, d. o. o., proizvaja naslednje vrste proizvodov (poslovni učinki):

- škornje DN 1 - ženske cokle DN 3
- copate DN 2 - ženske čevlje DN 4

Dokončajte naslednjo temeljnico z razporeditvijo neposrednih stroškov:

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	DEBET	KREDIT
0.	Zaloga materiala – usnja	TRR Zaloga materiala Oprema Osnovni kapital		23.000,00 51.400,00 31.350,00	
1.	Porabimo za 5.000,00 EUR usnja.				
2.	Obračunamo za 1.000,00 EUR amortizacije opreme.				
3.	Obračunajte kosmato plačo v znesku 7.000,00 EUR.				
4.	Pri izdelavi škornjev smo za izdelavo kopita dobili račun 258,00 EUR, z 20 % DDV . Znesek razdelite v razmerju 2 : 1 : 4 : 3.				

Na podlagi podatkov v glavni knjigi dokončajte razdelilnik neposrednih stroškov:

Z. št	BESEDILO	SKUPAJ	DN 1	DN 2	DN 3	DN 4
1.	Izdelavni material	5.000	1.500	1.200		2.000
2.	Amortizacija			100	100	400
3.	Izdelavne plače		3.000		1.000	2.500
4.	Izdelava kopita					
	SKUPAJ NEPOSR. STR.					
	Količina – (parov)		150	250	200	180
	NEPOSREDNI STROŠKI KOLIČINSKE ENOTE					

Dopolnite ali obkrožite besedilo z uporabo podatkov iz glavne knjige in stroškovnega računovodstva.

Glavno knjigo vodimo v **finančnem računovodstvu / skladišču**. V podjetju so izdelali v tem obdobju _____ vrste proizvodov. Neposredni stroški proizvajanja po proizvodih so naslednji: copat je _____, ženskih čevljev _____. Neposredni stroški količinske enote za ženske čevlje je _____, za škornje pa _____ .

3.2.1 STRUKTURA LASTNE CENE STROŠKOVNEGA NOSILCA (SN)

Poenostavljena struktura **proizvodne ali lastne cene** nekega proizvoda je po **SRS-16** naslednja:

1. neposredni stroški materiala
2. + neposredni stroški dela
3. + drugi neposredni stroški
4. + posredni ali splošni stroški proizvodnje – ustvarjanja učinkov
5. + posredni ali splošni stroški UNP
6. + posredni finančni stroški
7. + neposredni stroški prodaje
   = **LASTNA CENA** proizvoda
   + razlika do prodajne cene
   = **PRODAJNA CENA**

3.3 DELITEV STROŠKOV GLEDE NA OBSEG PROIZVODNJE

- **stalni** (amortizacija, elektrika, nafta za ogrevanje ...)
- **spremenljivi** (proizvodne ure, poraba izdelavnega materiala …)

3.4 DELITEV STROŠKOV GLEDE NA OBLIKOVANJE CENE IZDELKOV

- **neposredni** (izdelavni material, plače delavcev v proizvodnji …)
- **posredni** (vsi stroški, ki jih ne moremo neposredno pripisati izdelku, ampak šele na osnovi KLJUČA oz. KOEFICIENTA delitve stroškov – npr. elektrika, voda, amortizacija zgradb …)

3.5 DELITEV STROŠKOV GLEDE NA MESTO NASTANKA

- **proizvodni** (vsi stroški, ki nastajajo v proizvodnih obratih, delavnicah ...)
- **neproizvodni** (stroški uprave, nabave in prodaje – UNP)

Opomba: S poslovnim učinkom je mišljen učinek poslovanja oz. izdelek.

VAJA 9 - Stalni in spremenljivi stroški

Dopolni tabelo in ugotovi vrednost stalnih in spremenljivih stroškov

KONTO	VRSTA STROŠKA	SKUPAJ	STALNI	SPREMENLJIVI
	Amortizacija	4.507.058,00	1.520.000,00	
	Reklama		185.550,00	0,00
	Plače		2.689.281,00	2.513.335,00
	Osnovni material		0,00	4.532.115,00
	Pomožni material		0,00	2.318.648,00
	Režijski material		302.647,00	207.000,00
	S K U P A J			

Dopolnite besedilo ali obkrožite pravilen odgovor z uporabo podatkov iz tabele.

Podjetje je imelo v obdobju _____ EUR celotnih stroškov. Stalnih stroškov je bilo _____ EUR, spremenljivih stroškov pa _____ EUR. Podjetje je obračunalo časovno amortizacijo, ki je **stalni / spremenljiv** strošek v višini _____ EUR. V podjetju so porabili _____EUR materiala, in sicer osnovnega materiala v višini _____ EUR, pomožnega materiala v višini _____ EUR.

Plače se delijo na stalne in _____ . Celotne plače so znašale _____ EUR.

VAJA 10 - Naravne vrste stroškov

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	DEBET	KREDIT
0.	STANJE zaloga materiala 5000 kos po 25,00 EUR/kos TRR 54.890,00 EUR Osnovni kapital ?	Zaloga materiala TRR Osnovni kapital			
1.	Porabimo 2000 kosov materiala.				
2.	Obračunajte amortizacijo opreme 2.000,00 EUR.				
3.	Prejeli smo račun za najemnino poslovnega prostora 2.340,00 EUR.				
4.	Obračunajte kosmato plačo v znesku 20.000,00 EUR.				
5.	Prejeli smo račun za porabljeno elektriko 4.365,00 EUR, znesek z vračunanim 20 % DDV.				
6.	Prejeli smo račun za komunalne storitve 500,00 EUR, znesek je brez 20 % DDV.				

VPRAŠANJA:

- Koliko znašajo vsi stroški? _____
- Koliko je vrednost stroškov storitev? _____
- Kolikšna je preostala zaloga materiala? _____
- Koliko znašajo terjatve do države? _____

4. STROŠKI TEKOČE PROIZVODNJE

Knjigovodstvo proizvodnje podrobno razdeli stroške po stroškovnih mestih (SM) in stroškovnih nosilcih (SN) ter sestavlja obračune za dokončane proizvode in za stanje nedokončane proizvodnje.

4.1 VREDNOTENJE ZALOG PROIZVODNJE

Poznamo 3 načine vrednotenja zalog, ki jih dovoljujejo Slovenski računovodski standardi, in sicer:

a) V višini proizvajalnih stroškov
To je običajno vrednotenje zalog izdelkov in nedokončane proizvodnje v višini proizvajalnih stroškov, saj v tem primeru organizacija stroške uprave, nabave in prodaje takoj prenese med odhodke in jih ne zadržuje v vrednosti zalog. Proizvajalni stroški so neposredni stroški materiala, neposredni stroški dela, neposredni stroški storitev, neposredni stroški amortizacije in posredni proizvajalni stroški.

b) Po zoženi lastni ceni (LC)
Pri enakomerni proizvodnji in neenakomerni prodaji organizacije ugotavljajo normalnejši poslovni izid, če zaloge izdelkov in nedokončane proizvodnje vrednotijo po zoženi lastni cen (zaloge vsebujejo proizvajalne stroške, posredne stroške nabave, uprave in prodaje, ne pa tudi neposrednih stroškov prodaje in stroškov financiranja).

c) Po spremenljivih stroških
Kadar je prodaja enakomerna, proizvodnja pa ne, je poslovni izid realnejši, če se zaloge vodijo po spremenljivih stroških.

4.1.1 VREDNOTENJE ZALOG PO PROIZVAJALNIH STROŠKIH

KNJIŽENJE PRENOSA STROŠKOV

- Nedokončana proizvodnja

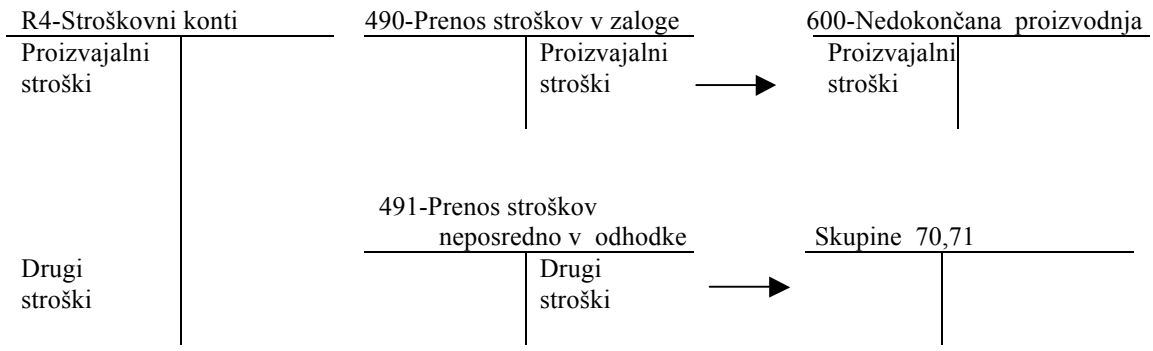

- Dokončana proizvodnja

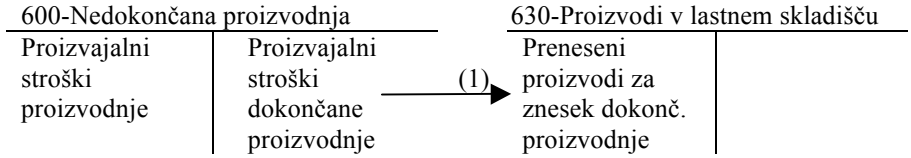

ZGLED 1:

1. Konec obračunskega obdobja ima organizacija:
   - neposredne stroške pri proizvodnji potrebnega materiala v višini 70.000,00 EUR,
   - neposredne stroške dela v višini 50.000,00 EUR,
   - posredne proizvajalne stroške v višini 30.000,00 EUR,
   - posredne stroške uprave v višini 40.000,00 EUR in
   - posredne stroške prodaje v višini 10.000,00 EUR.

2. Knjižite povečanje proizvodnje, če je ta vrednotena po proizvajalnih stroških.

Proizvajalni stroški

neposredno porabljen material	70.000,00 EUR
neposredni stroški dela	50.000,00 EUR
skupaj neposredni stroški	120.000,00 EUR
posredni proizvajalni stroški	30.000,00 EUR
skupaj proizvajalni stroški	150.000,00 EUR

Drugi – posredni stroški :

posredni stroški uprave	40.000,00 EUR
posredni stroški prodaje	10.000,00 EUR
skupaj posredni stroški	50.000,00 EUR

KNJIŽENJE NA TEMELJNICO:

Z. št.	BESEDILO	KONTO	DEBET	KREDIT
1.	Vrednotenje proizvodnje po proizvajalnih stroških	600 490	150.000,00	 150.000,00
2.	Prenos drugih stroškov – uprave, nabave, prodaje (UNP)	703/713 491	50.000,00	 50.000,00
3.	Dokončana proizvodnja	630 600	150.000,00	 150.000,00
	SKUPAJ		350.000,00	350.000,00

ZGLED 2: STALNE CENE

Stroške za porabljeni neposredni material, ki je obračunan po stalnih nabavnih cenah, popravlja konto porabljenega materiala za sorazmerno vrednost odmikov od stalnih cen. Po prenosu stroškov v breme proizvodnje je treba evidentirati tudi te odmike v proizvodnjo.

1. Konec obračunskega obdobja ima organizacija:
   - neposredne stroške pri proizvodnji potrebnega materiala v višini 70.000,00 EUR, zaloge materiala so vodene po stalnih nabavnih cenah in jih popravlja 2 % negativni odmik od cen materiala (70.000,00 x 2 : 100 =1.400,00),
   - neposredne stroške dela v višini 50.000,00 EUR,
   - posredne proizvajalne stroške v višini 30.000,00 EUR,
   - posredne stroške uprave v višini 40.000,00 EUR in
   - posredne stroške prodaje v višini 10.000,00 EUR.
2. Knjižite povečanje proizvodnje, če je ta vrednotena po proizvajalnih stroških.

Proizvajalni stroški

neposredno porabljen material	70.000,00 EUR
negativni odmik od cen materiala	1.400,00 EUR
neposredni stroški dela	50.000,00 EUR
skupaj neposredni stroški	121.400,00 EUR
posredni proizvajalni stroški	30.000,00 EUR
skupaj proizvajalni stroški	151.400,00 EUR

Drugi – posredni stroški :

posredni stroški uprave	40.000,00 EUR
posredni stroški prodaje	10.000,00 EUR
skupaj posredni stroški	50.000,00 EUR

KNJIŽENJE NA TEMELJNICO:

Z. št.	BESEDILO	ŠIFRA	DEBET	KREDIT
1.	Vrednotenje proizvodnje po proizvajalnih stroških	600 490	150.000,00	 150.000,00
1. b	Prenos odmika od cen materiala	609 490	1.400	 1.400,00
2.	Prenos drugih stroškov – uprave, nabave, prodaje (UNP)	703/713 491	50.000,00	 50.000,00
3. a	Dokončana proizvodnja	630 600	150.000,00	 150.000,00
3. b	Prenos odmikov od cen materiala	 639 609	 1.400,00	 1.400,00

4.1.2 VREDNOTENJE ZALOG PO ZOŽENI LASTNI CENI

V posebnih okoliščinah lahko nedokončano in dokončano proizvodnjo vrednotimo do zožene lastne cene, ki zajema poleg vseh proizvajalnih stroškov še posredne stroške uprave, nabave in prodaje, razen neposrednih stroškov prodaje in stroškov financiranja.
Kalkulacija je računski postopek, po katerem organizacije izračunajo ceno svojih izdelkov ali opravljenih storitev. Zbirna obračunska kalkulacija je podlaga za knjiženje obračunane proizvodnje.

ZGLED 1:

ZBIRNA OBRAČUNSKA KALKULACIJA

Z. št.	**Elementi cene**	**ZNESEK**	**DN 1 Izdelek A**	**DN 2 Izdelek B**	**Dokončana proizvodnja**	**DN 3 – nedokončana proizvodnja**
1.	Neposred. stroš. mat.	40.000,00	20.000,00	8.000,00	28.000,00	12.000,00
2.	Neposred. stroš. plač	11.000,00	4.500,00	4.100,00	8.600,00	2.400,00
3.	Proizvajalni str. Obrata I. (OBOL)	6.055,00	4.325,00	1.730,00	6.055,00	0,00
4.	Proizvajalni str. Obrata II. (OBOL)	5.405,00	0,00	0,00	0,00	5.405,00
5.	**SKUPAJ Proizvajalni stroški**	**62.460,00**	**28.825,00**	**13.830,00**	**42.655,00**	**19.805,00**
6.	Neproizvaj. stroški UNP (OBOL)	5.252,40	2.626,50	1.050,00	3.676,50	1.575,90
7.	**SKUPAJ VSI STROŠKI**	67.712,40	31.451,50	14.880,00	46.331,50	21.380,90
KOLIČINA			1000 enot	4000 enot		
Dejanska LC – samo proizvajalni stroški			2,88 EUR	3,46 EUR		

KNJIŽENJE NA TEMELJNICO:

Z. št.	**BESEDILO**	**KONTO**	**DEBET**	**KREDIT**
1.	Povečanje proizvodnje po zoženi lastni ceni	600 490	67.712,40	67.712,40
2.	Skladiščenje dokončane proizvodnje	630 600	46.331,50	46.331,50

4.1.3 VREDNOTENJE ZALOG PO SPREMENLJIVIH STROŠKIH

Ta metoda je primerna za podjetja, ki se morajo na hitro odločiti, ali bodo izdelovale dodatne količine izdelkov po ceni, ki je nižja od njihove prodajne cene.

V tem primeru zajema vrednost nedokončane proizvodnje in dokončane proizvodnje poleg neposrednih proizvajalnih stroškov še spremenljivi del posrednih proizvajalnih stroškov.

ZGLED 1:

I. Stroški obdobja:

1. stroški materiala za proizvodnjo izdelkov	10.000,00 EUR
2. stroški materiala za obrat, ki je proizvajal izdelke	3.000,00 EUR
3. stroški pisarniškega materiala v upravi	2.500,00 EUR
4. stroški dela za proizvodnjo izdelkov	7.000,00 EUR
5. stroški dela v upravi	5.000,00 EUR
Stroški skupaj (celotni stroški)	27.500,00 EUR

Spremenljivi stroški so v tem primeru neposredni stroški porabljenega materiala pri proizvodnji izdelkov in neposredni stroški dela.

10.000,00 EUR + 3.000,00 EUR + 7.000,00 EUR = 20.000,00 EUR

Vsi drugi stroški so posredni stroški uprave, nabave in prodaje.

II. Dokončana je vsa proizvodnja:

KNJIŽENJE NA TEMELJNICO:

Z. št.	BESEDILO	KONTO	DEBET	KREDIT
I./ 1. a	Povečanje proizvodnje po spremenljivih stroških	600 490	20.000,00	 20.000,00
1. b	Drugi posredni stroški (stroški UNP)	703/713 491	7.500,00	 7.500,00
II./ 2.	Dokončana proizvodnja	630 600	20.000,00	 20.000,00
	SKUPAJ		48.500,00	48.500,00

4.1.4 PRAG KRITJA STROŠKOV

Organizacija posluje pozitivno, če z iztržki od prodaje poslovnih učinkov nadomesti vse neposredne stroške, ki jih je imelo z ustvarjanjem teh učinkov, in posredne stroške poslovanja.

Za pokritje vseh stroškov mora organizacija prodati toliko enot poslovnega učinka, da z razliko med prodajno ceno in spremenljivimi stroški na enoto pokrije vse stalne stroške.

Razliko med prodajno ceno in spremenljivimi (neposrednimi) stroški na enoto proizvoda imenujemo **prispevek za kritje,** ki omogoča pokrivanje stalnih (splošnih) stroškov in doseganje dobička.

Stopnja prispevka za kritje se izračuna tako: $\frac{prispevek\ za\ kritje}{prodajna\ cena} \times 100$

Proizvodnja, ki omogoča večjo stopnjo prispevka za kritje, **je uspešnejša**.

Obseg prodaje, pri kateri organizacija pokrije vse poslovne stroške, povezane z učinki, ki so prodani, imenujemo **prag kritja ali prag rentabilnosti**. To je točka, pri kateri se poslovna izguba prevesi v dobiček, zato ga imenujemo tudi prag dobička. Pri tej točki posluje organizacija brez dobička ali izgube.

PRAG KRITJA ali PRAG RENTABILNOSTI

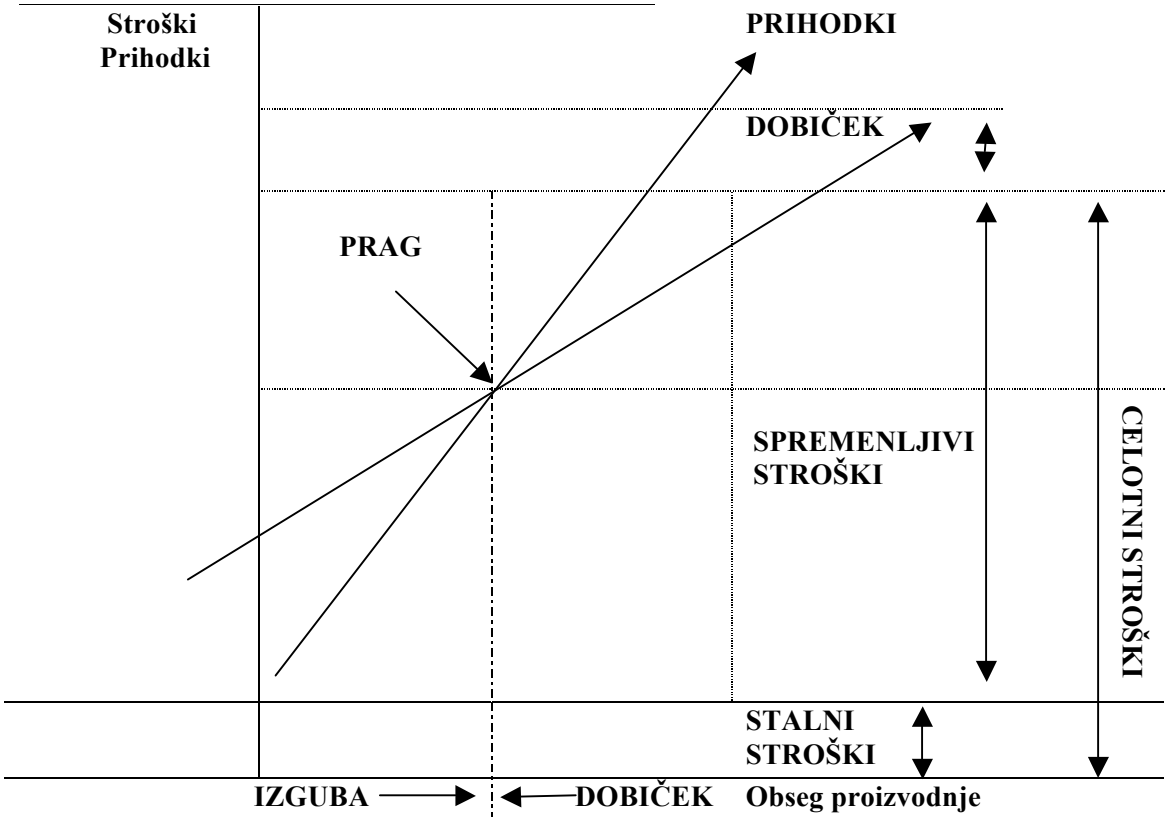

PRIMER 1: METODA SPREMENLJIVIH STROŠKOV

Podjetje »Grelec d. o. o.« ima 60 % zasedene zmogljivosti in dobi od kupca naročilo za dodatnih 1000 grelcev po ceni 12,00 EUR/kos.
Trenutno veljavna PC za grelce je 15,00 EUR, stalni stroški pa 1.000,00 EUR mesečno, spremenljivi stroški na enoto pa 10,00 EUR. Kaj storiti?

Formula, ki pomaga pri takšni odločitvi, je izračun prispevka za kritje stalnih stroškov.

Prispevek za kritje stalnih stroškov (Pzk) = PC – spremenljivi stroški

Pzk = 12,00 EUR – 10,00 EUR = **2,00 EUR/kos**

kar pomeni, da z vsakim dodatno proizvedenim grelcem pokrije podjetje tudi del stalnih stroškov, ki jih sicer ne bi. Ta hitri izračun nam pove, da bi ob naročilu dodatnih 1000 kosov izboljšali poslovni izid za 2.000,00 EUR.

VAJA 11

Proizvodno podjetje **» ŽAGA, d. o. o.,«** ima naslednja stroškovna mesta:

- **glavni stroškovni mesti:** Obrat I **(DN1, DN3) in** Obrat II **(DN2)**
- **pomožni stroškovni mesti:** Skladišče in Vzdrževanje
- **neproizvodno stroškovno mesto:** UNP

Proizvodnja je dokončana po DN1 – **130** vrat **in po** DN3 – **80** oken **model B/12, po** DN2 **kjer proizvajajo** okna **model A/20 je proizvodnja** nedokončana.

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	DEBET	KREDIT
0.	Začetno stanje	Material Oprema Osn. kapital ?		10.000,00 12.400,00	
1.	Porabili smo režijski material. Strošek bremenite: Skladišče=1.550,00 EUR Vzdrževanje =1.275,00 EUR, Obrat I=650,00 EUR, Obrat II= 950,00 EUR, UNP= 1.400,00 EUR.				
2.	Obračunajte režijsko plačo: UNP=1.600,00 EUR, Skladišče=8.500,00 EUR, Vzdrževanje=9.000,00 EUR, Obrat I= 1.400,00 EUR, Obrat II 1.000,00 EUR.				
3.	Prejeli smo račun za popravilo opreme znesek z 20 % DDV-jem je 2.940,00 EUR. Strošek bremenite: Skladišče= 1.450,00 EUR in UNP= ostalo.				
4.	Prejeli smo račun za porabljeno vodo, ki znaša z 8,5 % DDV 705,25 EUR. Strošek bremenite: Skladišče= 100,00 EUR, Vzdrževanje=150,00 EUR, Obrat I=160,00 EUR, obrat II= 180,00 EUR in UNP ostalo.				

Navodilo za delo: Sestavi OBOL – obračunski list stroškov

Stroške Skladišča razporedite na: Vzdrževanje 15 %, na Obrat I 40 %, na Obrat II 10%, UNP 35 %.
Stroške Vzdrževanja razporedite na Obrat I : Obrat II. : UNP v razmerju 4 : 5 : 1.

OBOL

Vrsta stroška	SKUPAJ	Pomožna SM		Glavna SM		UNP

*DN – delovni nalog

VAJA 12

Proizvodno podjetje » BOR, d. o. o.,« ima naslednja stroškovna mesta:

- glavni stroškovni mesti: Obrat I (DN1, DN2) in Obrat II (DN3)
- pomožni stroškovni mesti: Električna centrala in Vzdrževanje
- neproizvodno stroškovno mesto: UNP

Proizvodnja je dokončana v obeh obratih: DN1 – 130 kosov **izdelka A** in DN2 – 80 kosov **izdelka B**, DN3 – 200 kosov **izdelka C**.

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	BREME	DOBRO
0.	Začetno stanje	TRR Material Zgradbe Osn. kapital		26.000,00 132.500,00 1.495.400,00	
1.	Porabili smo za 30.000,00 EUR materiala. Strošek bremenite: Električna centrala=5.000,00 EUR , Vzdrževanje= 2.000,00 EUR, Obrat I=8.500,00 EUR, Obrat II= 10.100,00 EUR, UNP= ostalo.				
2.	Obračunajte bruto plačo: Elektična centrala =7.500,00 EUR, Vzdrževanje=8.000,00 EUR, UNP=5.900,00 EUR, Obrat I= 2.400,00 EUR, Obrat II 1.400,00 EUR.				
3.	Obračunajte amortizacijo zgradbe v znesku 12.900,00 EUR. Strošek bremenite: Elek. centralo =2.400,00 EUR, Vzdrževanje=3. 200,00 EUR, Obrat II 2.800,00 EUR in UNP= ostalo.				
4.	Prejeli smo račun za porabljeno elektriko, ki znaša z vračunanim 20 % DDV 2.240,00 EUR. Strošek bremeni: Elek. centralo 800,00 EUR, Vzdrževanje 180,00 EUR, Obrat I=260,00 EUR, Obrat II=380,00 EUR in UNP ostalo.				

Sestavi OBOL – obračunski list stroškov

Stroške Električne centrale razporedite na: Vzdrževanje, Obrat I, Obrat II in UNP v razmerju 1 : 3 : 4 : 2
Stroške Vzdrževanja razporedite na Obrat I 30 %, na Obrat II. 50 % in UNP ostalo.

OBOL

Vrsta stroška	SKUPAJ	Pomožna SM		Glavna SM		UNP

VAJA 13

Proizvodno podjetje »**KRT, d. o. o**.„« ima:

Pomožno stroškovno mesto: Kotlarna
Glavno stroškovno mesto: Obrat A, ki proizvaja a) proizvod **X** po DN1 –100 KOS
b) proizvod **Y** po DN2 – 500 KOS
Neproizvodno SM: UNP

Kotlarna dobavlja paro za Obrat A in UNP v razmerju 8 : 2 .

Razporedite naslednje stroške v obračunski list in obračunsko kalkulacijo. Izračunajte količnik dodatka za delitev splošnih stroškov v razmerju do neposrednega materiala (izdelavnega).

1. Reklama je po računu 500,00 EUR (UNP), obračunaj še 20 % DDV.
2. Amortizacija opreme 3.000,00 EUR, in sicer: kotlarna 1.000,00 EUR, Obrat A 800,00 EUR, UNP 1.200,00 EUR.
3. Električna energija je po računu dobavitelja 456,00 EUR, znesek je brez 20 % DDV: kotlarna 80,00 EUR Obrat A 300,00 EUR, UNP ostalo.
4. Obračunajte kosmate plače 22.500,00 EUR: kotlarna 1.200,00 EUR, Obrat A 1.500,00 EUR, UNP 6.800,00 EUR, DN1 5.000,00 EUR, DN2 ostalo.
5. Poraba materiala 12.000,00 EUR: kotlarna 500,00 EUR, Obrat A 1.000,00 EUR, UNP 500,00 EUR, DN1 4.000,00 EUR, DN2 6.000,00 EUR.

OBOL – obračunski list stroškov

VRSTA STROŠKA	ZNESEK SKUPAJ	POMOŽNO SM	GLAVNO SM	SM UNP

ZBIRNA OBRAČUNSKA KALKULACIJA

ELEMENTI CENE	ZNESEK SKUPAJ	DN1 – izdelek X	DN2 – izdelek Y

TEMELJNICA ZA KNJIŽENJE:

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	KONTO	V BREME	V DOBRO
0.	TRR	TRR	110	68.000,00	
	oprema	oprema	040	1.446.000,00	
	Popravek vrednosti opreme	Povp.vred.zgradb	050		136.000,00
	Zaloga materiala	Material	310	287.000,00	
	Lastniški – delniški kapital …?	Delniški kapital	900		_____
1.	Prejeli smo račun za stroške reklame.				
2.	Obračunajte amortizacijo opreme.				
3.	Prejeli smo račun za porabljeno elektriko.				
4.	Obračunajte plačo zaposlencem.				
5.	Knjižite porabo materiala.				

VAJA 14

Proizvodno podjetje »MIŠ-MAŠ d. o. o.« ima naslednja stroškovna mesta:

- glavni stroškovni mesti: Obrat I in Obrat II
- pomožni stroškovni mesti: Električna centrala in Vzdrževanje
- neproizvodno stroškovno mesto: UNP

V **Obratu I** proizvajajo po **DN 1** – proizvodnja je nedokončana,
v **Obratu II** proizvajajo po **DN 2** – izdelek A 800 kosov in po **DN 3** – izdelek B 500 kosov (dokončana proizvodnja).

NAVODILO ZA DELO:

Dokončajte OBOL in sestavite dodatno obračunsko kalkulacijo.

Stroške Električne centrale razporedite na Vzdrževanje : Obrat I : Obrat II : UPN = 1 : 3 : 4: 2.

Stroške Vzdrževanja razporedite 50 % na Obrat I ter 50 % na Obrat II.

Splošne stroške proizvodnje razporedite na stroškovne nosilce v razmerju do izdelavnih plač.

Pri izračunu ključev upoštevajte vse decimalke.

OBOL – obračunski list stroškov

Vrsta stroška	SKUPAJ	POMOŽNA SM		GLAVNA SM		UPN
Režijske plače		12.000,00	10.500,00	2.500,00	5.500,00	8.000,00
Stroški sejma		7.500,00	5.000,00	0	0	12.500,00
Amortizacija		10.000,00	10.000,00	6.000,00	9.000,00	4.000,00
Režijski mat		5.000,00	4.500,00	4.000,00	11.000,00	5.000,00

Ključ=

ZBIRNA OBRAČUNSKA KALKULACIJA

Elementi cene	SKUPAJ	OBRAT I	DN2	DN3	OBRAT II
		DN1			
Izdelavne plače		35.000,00	12.800,00	9.500,00	
Izdelav. material		20.000,00	40.000,00	30.000,00	

VAJA 15

Proizvodno podjetje »KARJOLA, d. d.« ima naslednja stroškovna mesta:

a) **glavno stroškovno mesto:** Obrat proizvaja po DN1 izdelek A 2.000 kosov, po DN2 izdelek B 1.200 kosov
b) **glavno stroškovno mesto:** Obrat II proizvaja po DN3 izdelek C in po DN4 izdelek D
c) **pomožni stroškovni mesti** – Mehanična delavnica in Avtopark
d) **neproizvodno stroškovno mesto:** UNP

Sestavite **OBOL in zbirno obračunsko kalkulacijo**. Ključe izračunajte na osnovi izdelavnih plač.
Stroške Mehanične delavnice razporedite na: Avtopark 10 %, Obrat I 30 %, Obrat II 60 %.
Stroške Avtoparka razporedite na: Obrat II 60 %, UNP 40 %.

1. Prejeli smo račun za stroške investicijskega vzdrževanja, ki znaša z 20 % DDV 49.704,00 EUR. Strošek bremenite: Mehanična delavnico 7.000,00 EUR , Avtopark 5.000,00 EUR, Obrat I, 12.000,00 EUR Obrat II. 9.920,00 €, UNP ostalo.

2. Porabili smo material: Meh.del. 9.000,00 EUR, Avtopark 10.000,00 EUR, Obrat I. 10.000,00 EUR, Obrat II. 10.500,00 EUR, UNP 8.500,00 EUR, DN1= 35.000,00 EUR, DN2= 35.000,00 EUR, DN3=40.000,00 EUR, DN4= 20.000,00 EUR.

3. Obračunajte plače zaposlencev, če je bruto 125.500,00 EUR. Stroške plač razporedite na DN1=25.000,00 EUR, DN2= 25.000,00 EUR, DN3= 26.000,00 EUR, DN4= 26.000,00 EUR, Mehanična delavnica 4.000,00 EUR, Avtopark 3.000,00 EUR, Obrat I. 10.000,00 EUR, Obrat II. 5.000,00 EUR, UNP ostalo.

4. Obračunajte amortizacijo zgradb 25.000,00 EUR. Strošek bremenite: Obrat I= 20.000,00 EUR, Obrat II= 5.000,00 EUR.

OBOL /zbiranje splošnih stroškov/

BESEDILO	SKUPAJ	Pomožno SM	Pomožno SM	GLAVNO OBRAT I	SM OBRAT II	UNP

Ključ Obrat I= Ključ Obrat II =

ZBIRNA OBRAČUNSKA KALKULACIJA

ELEMENTI CENE	SKUPAJ	DN 1	DN 2	OBRAT I	DN 3	DN 4	OBRAT II

TEMELJNICA ZA KNJIŽENJE:

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	KONTO	V BREME	V DOBRO
0.	TRR	TRR		90.000,00	
	Zgradbe	Zgradba		540.000,00	
	Popravek vrednosti zgradbe	Povp. vred. zgrad.			36.000,00
	Zaloga materiala	Material		430.000,00	
	Lastniški – delniški kapital?	Delniški			_____
1.	Prejeli smo račun za stroške vzdrževanja.				
2.	Porabili smo režijski in izdelavni material.				
3.	Obračunajte plače zaposlencev.				
4.	Obračunajte amortizacijo zgradb.				

VAJA 16 – sestavljanje OBOL-a in zbirne obračunske kalkulacije

Proizvodno podjetje » BOR, d. o. o., ima naslednja stroškovna mesta:

- glavni stroškovni mesti: Obrat I (DN1, DN2) in Obrat II (DN3)
- pomožni stroškovni mesti: Mehanična delavnica in Vzdrževanje
- neproizvodno stroškovno mesto: UNP

Proizvodnja je dokončana v obeh obratih: po DN1 – 130 kosov izdelka A in po DN2 – 80 kosov izdelka B, po DN3 200 kosov izdelka C.

Z. št	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	DEBET	KREDIT
0.	Začetno stanje	TRR Zaloga materiala Zgradbe Osnovni kapital		16.000,00 50.500,00 195.400,00	
1.	Porabili smo za 42.000,00 EUR materiala. Strošek bremenite: Meh. delavnica=3.000,00 EUR Vzdrževanje =4.500,00 EUR, Obrat I=6.000,00 EUR, Obrat II= 1.500,00 EUR, UNP= 4.700,00 EUR, D 10.000,00 EUR, DN2=7.300,00 EUR, DN3 ostalo.				
2.	Prejeli smo račun za porabljeno elektriko, ki znaša z vračunanim 20 % DDV 5.460,00 EUR. Strošek bremenite: Meh. delavnico 680,00 EUR, Vzdrževanje=980,00 EUR, Obrat I=1.300,00 EUR, Obrat II= 1.250,00 EUR in UNP ostalo.				
3.	Obračunajte amortizacijo zgradbe 2.580,00 EUR. Strošek bremenite: DN1=1.080,00 EUR, DN2= 950,00 EUR , DN3= ostalo.				
4.	Obračunajte bruto plačo: Meh. delavnica =1.200,00 EUR, Vzdrževanje=900,00 EUR, Obrat I= 1.400,00 EUR, Obrat II= 1.700,00 EUR, UNP=1.300,00 EUR, DN1=3.100,00 EUR, DN2=3850,00 EUR, DN3=2.800,00 EUR.				

Sestavi OBOL – obračunski list stroškov

Stroške Mehanične delavnice razporedite na: Vzdrževanje, Obrat I in Obrat II v razmerju 2 : 1 : 5.
Stroške Vzdrževanja razporedite na Obrat I, Obrat II. in UNP v razmerju 1 : 2 : 1.
Splošne stroške razporedite po delovnih nalogih na podlagi izdelavnega materiala.

OBOL

Vrsta stroška	SKUPAJ	Pomožna SM		Glavna SM		UNP

Ključ:

ZBIRNA OBRAČUNSKA KALKULACIJA

Elementi cene	SKUPAJ	DN 1	DN 2	OBRAT 1	OBRAT 2 DN 3

Dopolnite ali obkrožite pravilen odgovor.

1. Katera so pomožna stroškovna mesta? _____

2. Koliko je stroškovnih nosilcev? _____

3. Proizvajalni stroški Obrata 1 znašajo _____ EUR.

4. Skupni neposredni stroški materiala znašajo _____ EUR.

5. Ključ ali količnik za delitev stroškov obrata 1 lahko računate na podlagi:

a) splošnih stroškov Obrata 1, ki jih delimo s skupnim zneskom izdelavnega materiala;
b) vseh proizvajalnih stroškov Obrata 1, ki jih delimo z izdelavnim materialom Obrata 1;
c) splošnih stroškov Obrata 1, ki jih delimo z izdelavnim materialom Obrata 1;
d) drugo _____.

5. PRODAJA PROIZVODOV

Prodaja proizvodov se knjiži v dveh delih po:

- oddajnici proizvodov iz skladišča in
- izdanem računu kupcu.

1. a Prodaja proizvodov – oddajnica

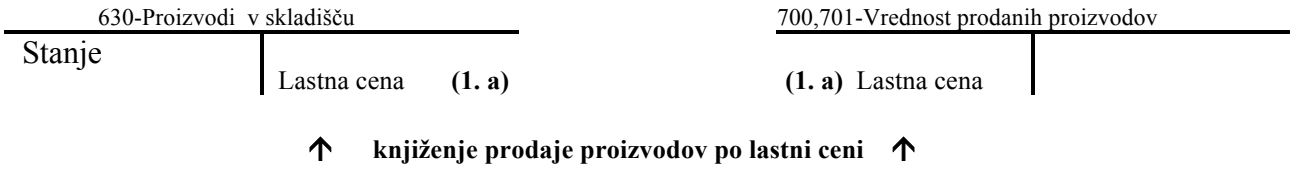

1. b Prodaja proizvodov – izdan račun kupcu

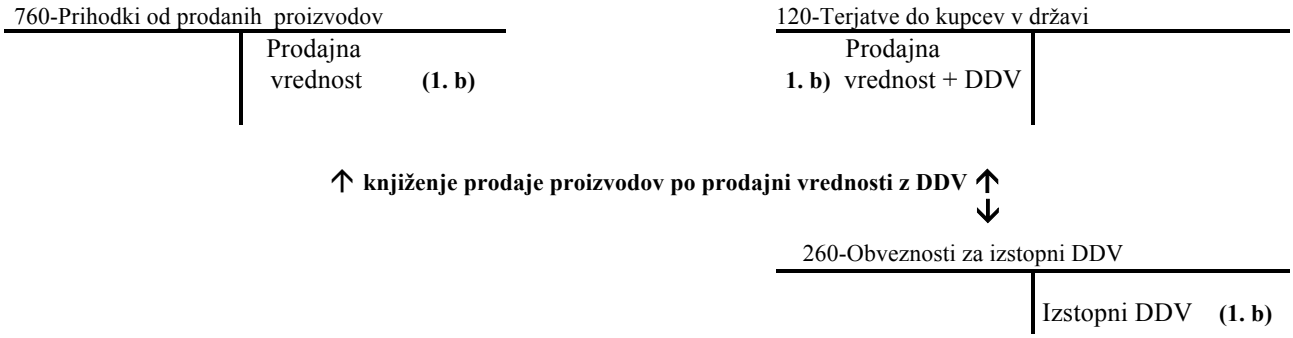

5.1 RAZLIČNE METODE VREDNOTENJA ZMANJŠEVANJA ZALOG PROIZVODOV

Skladno s SRS-4 se podjetje lahko odloči zmanjševanje zalog proizvodov vrednotiti po metodi FIFO, metodi drsečih povprečnih cen ali metodi tehtanih povprečnih cen.
V nadaljevanju je poudarek predvsem na prvih dveh metodah.

Podatki za oba načina (metodi) vrednotenja zmanjševanja zalog proizvodov, ki jih podjetje vrednoti s proizvajalnimi stroški, so:

- 1. 1. v zalogi 100 kosov proizvodov po 200,00 EUR/kos;
- 14.1. prejem gotovih proizvodov v skladišče 500 kosov po 225,00 EUR/kos;
- 17. 1. zmanjšanje zaloge za 400 kosov prodanih proizvodov;
- 18. 1. prejem gotovih proizvodov v skladišče 800 kosov po 250,00 EUR/kos;
- 25. 1. zmanjšanje zaloge za 500 kosov prodanih proizvodov;
- 31. 1. prejem gotovih proizvodov v skladišče 300 kosov po 175,00 EUR/kos.

5.1.1 METODA ZAPOREDNIH CEN – FIFO

Metoda vrednotenja gibanja zalog po metodi FIFO je metoda, po kateri se prodane količine obračunavajo po zaporednih cenah glede na skladiščenje, tako da so prodane količine iste vrste obračunane po starejših cenah enote, količine v končni zalogi pa po novejših stroškovnih cenah.

Analitična kartica proizvoda

Datum	BESEDILO	KOLIČINA v kosih			CENA	VREDNOST v EUR		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		V breme	V dobro	Saldo
1. 1.	Zaloga			100	200,00			20.000,00
14. 1.	Prejem	500		600	225,00	112.500,00		132.500,00
17. 1.	Prodaja		100	500	200,00		20.000,00	112.500,00
			300	200	225,00		67.500,00	45.000,00
18. 1.	Prejem	800		1.000	250,00	200.000,00		245.000,00
25. 1.	Prodaja		200	800	225,00		45.000,00	200.000,00
			300	500	250,00		75.000,00	125.000,00
31. 1.	Prejem	300		800	175,00	52.500,00		177.500,00

Iz kartice je razvidno, da ima podjetje na koncu meseca v zalogi še 800 kosov proizvodov, katerih skupna vrednost je 177.500,00 EUR (500 x 250,00 + 300 x 175,00).

5.1.2 METODA DRSEČIH POVPREČNIH CEN

Metoda drsečih povprečnih cen je metoda vrednotenja, po kateri se ob vsakem novem prejemu proizvodov v skladišče za zalogo iste vrste izračuna tedaj veljavna povprečna stroškovna cena količinske enote proizvoda, po tej pa se obračuna vsaka oddaja iz zaloge, dokler ne pride do novega prejema v skladišče, ko se spet izračuna nova povprečna stroškovna cena količinske enote.

Analitična kartica proizvoda

Datum	BESEDILO	KOLIČINA v kosih			CENA	VREDNOST v EUR		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		V breme	V dobro	Saldo
1. 1.	Zalog			100	200,00			20.000,00
14. 1.	Prejem	500		600	225,00	112.500,00		132.500,00
17. 1.	Prodaja		400	200	220,83*		88.332,00	44.168,00
18. 1.	Prejem	800		1.000	250,00	200.000,00		244.168,00
25. 1.	Prodaja		500	500	244,17**		122.085,00	122.083,00
31. 1.	Prejem	300		800	175,00	52.500,00		174.583,00

* Drseča povprečna cena: 132.500,00 : 600 = 220,83
** Drseča povprečna cena: 244.168,00 : 1.000 = 244,17

Drseča povprečna cena: 174.583,00 : 800 = 218,23 EUR/kos. Po tej stroškovni ceni bomo prodajali preostale zaloge proizvodov.

VAJA 17

Izdelajte analitično kartico proizvoda in uporabite metodo vrednotenja zalog – FIFO, če podjetje vrednoti zaloge s proizvajalnimi stroški:

- 1.11. v zalogi 200 kosov proizvodov po 500,00 EUR/kos;
- 10.11. prejem gotovih proizvodov v skladišče 600 kosov po 450,00 EUR/kos;
- 19. 11. zmanjšanje zaloge za 500 kosov prodanih proizvodov;
- 20. 11. prejem gotovih proizvodov v skladišče 700 kosov po 250,00 EUR/kos;
- 26. 11. zmanjšanje zaloge za 650 kosov prodanih proizvodov.

Datum	BESEDILO	KOLIČINA v kosih			CENA	VREDNOST v EUR		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		V breme	V dobro	Saldo
	SKUPAJ					*	*	

Knjižite skupen prejem proizvodov v skladišče in skupno prodajo proizvodov v mesecu novembru, če je prodajna vrednost prodanih proizvodov 40 % večja od stroškovne vrednosti, izstopni DDV je 20 %.

Z. št	BESEDILO	ŠIFRA	DEBET	KREDIT
0.	Začetno stanje: TRR 20.000,00 EUR Nedokon. proizvodnja 780.000,00 EUR Zaloga proizvodov 100.000,00 EUR Osnovni kapital?			
1.	Nedokončana proizvodnja je v nov. dokončana v znesku _____. Knjižite povečanje zaloge gotovih proizvodov. * Glejte skupni znesek v kartici!			
2. a	Prodali smo proizvode. Zmanjšajte zalogo proizvodov po stroškovni ceni. * Glejte skupni znesek v kartici!			
2. b	Knjižite izdan račun kupcu, prodajna cena je 40 % višja od stroškovne cene, izstopni DDV obračunajte po stopnji 20 %.			

VAJA 18

Izdelajte analitično kartico proizvoda in uporabite metodo vrednotenja zalog – drsečih povprečnih cen, če podjetje vrednoti zaloge s proizvajalnimi stroški:

- 1.10. v zalogi 50 kosov proizvodov po 400,00 EUR/kos;
- 9.10. prejem gotovih proizvodov v skladišče 160 kosov po 480,00 EUR/kos;
- 10.10. zmanjšanje zaloge za 150 kosov prodanih proizvodov;
- 19. 10. prejem gotovih proizvodov v skladišče 240 kosov po 510,00 EUR/kos;
- 31. 10. zmanjšanje zaloge za 300 kosov prodanih proizvodov.

Datum	BESEDILO	KOLIČINA v kosih			CENA	VREDNOST v EUR		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		V breme	V dobro	Saldo
	SKUPAJ					*	*	

Z. št	BESEDILO	ŠIFRA	DEBET	KREDIT
0.	Začetno stanje: TRR 75.000,00 EUR Nedokon. proizvodnja 280.000,00 EUR Zaloga proizvodov 20.000,00 EUR Osnovni kapital?			
1.	Nedokončana proizvodnja je v oktobru dokončana v znesku _____. Povečajte zalogo gotovih proizvodov. * Glejte skupni znesek v kartici!			
2. a	Prodali smo proizvode. Zmanjšajte zalogo proizvodov po stroškovni ceni. * Glejte skupni znesek v kartici!			
2. b	Knjižite izdan račun kupcu, prodajna cena je 50 % višja od stroškovne cene, izstopni DDV obračunajte po stopnji 20 %.			

VAJA 19

Izdelajte analitično kartico proizvoda in uporabite metodo FIFO vrednotenja zalog, če podjetje vrednoti zaloge s proizvajalnimi stroški:

- 1. 9. v zalogi 650 kosov proizvodov po 40,00 EUR/kos;
- 9. 9. prejem gotovih proizvodov v skladišče 900 kosov po 48,00 EUR/kos;
- 15. 9. zmanjšanje zaloge za 1000 kosov prodanih proizvodov;
- 29. 9. prejem gotovih proizvodov v skladišče 150 kosov po 51,00 EUR/kos;
- 30. 9. zmanjšanje zaloge za 600 kosov prodanih proizvodov.

Datum	BESEDILO	KOLIČINA v kosih			CENA	VREDNOST v EUR		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		V breme	V dobro	Saldo
	SKUPAJ					*	*	

Z. št	BESEDILO	ŠIFRA	DEBET	KREDIT
0.	Začetno stanje: TRR 275.000,00 EUR Nedokon. proizvodnja 315.000,00 EUR Zaloga proizvodov 26.000,00 EUR Osnovni kapital?			
1.	Nedokončana proizvodnja je v septembru dokončana v znesku _____. Povečajte zalogo gotovih proizvodov. * Glejte skupni znesek v kartici!			
2. a	Prodali smo proizvode. Zmanjšajte zalogo proizvodov po stroškovni ceni. * Glejte skupni znesek v kartici!			
2. b	Knjižite izdan račun kupcu, prodajna cena je 50 % višja od stroškovne cene, izstopni DDV obračunajte po stopnji 20 %.			

6. POSLOVNI IZID V PROIZVODNEM PODJETJU

Prihodki od prodaje proizvodov se merijo na podlagi prodajnih cen, navedenih v računih in drugih listinah, zmanjšanih za popuste, odobrenih ob prodaji ali kasneje, tudi zaradi zgodnejšega plačila (finančni popusti oziroma kasaskonti).

Podjetja se lahko s svojimi računovodskimi usmeritvami opredelijo za uporabo I. različice izkaza poslovnega izida in zato uporabljajo za izkazovanje poslovnih odhodkov konte skupine 70. Lahko pa se odločijo za II. različico izkaza poslovnega izida in v tem primeru bodo uporabljala za izkazovanje poslovnih odhodkov konte skupine 71. O tem si lahko preberete več v SRS-25.

6.1 KNJIŽENJE ODHODKOV IN PRIHODKOV

Odhodki in prihodki se v kontnem načrtu za gospodarske družbe nahajajo v razredu 7.
Odhodki so prikazani od skupine 70 do vključno 75, medtem ko so prihodki predstavljeni od skupine 76 do 78.
Odhodki se knjižijo vedno v breme (debet), prihodki pa v dobro (kredit).

VAJA 20

Kontirajte poslovne dogodke na konte glavne knjige.

1. Zavarovalnica nam je nakazala 2.000,00 EUR odškodnine na TRR.

KONTO	DEBET	KREDIT

2. Kupcem smo izdali račun za ***prodane*** proizvode v vrednosti 3.200,00 EUR, vračunan je 20 % DDV.

KONTO	DEBET	KREDIT

3. Prodali smo proizvode. Zmanjšajte zalogo proizvodov za 2.500,00 EUR.

KONTO	DEBET	KREDIT

VAJA 21 – KONTI USPEHA, POSLOVNI IZID

Stanje na kontih 1. 1. 20___:

TRR: 29.560,00 EUR, Blagajna: 120,00 EUR, Proizvodi v lastnem skladišču: 500 kosov po 231,50 EUR/kos, Osnovni kapital?

Od 1. 1. 20___ do 30. 6. 20____ je imelo podjetje naslednji promet na kontih prihodkov in odhodkov v obračunskem obdobju:

Poslovni prihodki: 21.874,00 EUR
Finančni odhodki: 275,00 EUR
Finančni prihodki: 12.087,00 EUR
Poslovni odhodki: 17.654,00 EUR *****

Prepišite odhodke in prihodke obračunskega obdobja na temeljnico.
Knjiži naslednje poslovne dogodke, ki so nastali 30. 6. 20___:

1) Prodali smo 400 kosov proizvodov kupcu. Prodajna cena je 405,00 EUR/kos, DDV je 20% .
2) Ugotovite in knjižite poslovni izid.

Z. št.	BESEDILO	Ime konta	Šifra	Debet	kredit
0.	Začetno stanje				
T-1	Promet prihodkov in odhodkov obračunskega obdobja ***** Prepišite znesek prometa na kontih prihodkov in odhodkov.	Poslov. prih.	76		
		Finan. prih.			
		Poslov. odh.			
		Finan. odh.			
1.					

PODATKI O IZKAZU POSLOVNEGA IZIDA sestavljeni na dan _____**20**___

Z. št.	Šifra	ODHODKI	Znesek v EUR	Z. št.	Šifra	PRIHODKI	Znesek v EUR
1.	**70–71**	POSLOVNI ODHODKI		**1.**	**76**	POSLOVNI PRIHODKI	
2.	**74**	FINANČNI ODHODKI		**2.**	**77**	FINANČNI PRIHODKI	
3.	**75**	DRUGI FIN. IN OST.ODH.		**3.**	**78**	DRUGI FIN. IN OST.PRIH.	
4.	**800**	**DOBIČEK**		**4.**	**800**	**IZGUBA**	
		SKUPAJ				**SKUPAJ**	

VAJA 22

Proizvodno podjetje »**MITEKS**, d. d., ima naslednja stroškovna mesta:

Glavno stroškovno mesto OBRAT I – proizvaja po DN1 izdelek A in po DN2 izdelek B
Glavno stroškovno mesto OBRAT II – proizvaja po DN3 izdelek C 3.500 kosov in po DN4 izdelek D 1.400 kosov.
Proizvodnja v Obratu I je nedokončana, v Obratu II pa dokončana.
Pomožni stroškovni mesti – Orodjarna in Skladišče in neproizvodno stroškovno mesto UNP.
Sestavi OBOL in zbirno obračunsko kalkulacijo. Ključe izračunaj na osnovi izdelavnega materiala.
Stroške Orodjarne razporedi na: Skladišče 10 % Obrat I 30 % Obrat II 60 %
Stroške Skladišče razporedi na: Obrat II 10,5 % UNP 89,5 %

Z. št	BESEDILO	KONTO	V BREME	V DOBRO
0.	Oprema=40.000,00 EUR Popravek vrednosti opreme=12.500,00 EUR Zaloga materiala=240.000,00 EUR TRR=60.000,00 EUR Lastni kapital?			
1.	Prejeli smo račun za nabavljeni drobni inventar (DI) 4.920,00 EUR, vračunani vstopni DDV je 20%. Odpišite 50 % DI. Takoj ga izločimo v uporabo po neposredni metodi: Orodjarna=350,00 EUR, Skladišče=250,00 EUR, Obrat I=700,00 EUR, Obrat II.=600,00 EUR, UNP=ostalo.			
2.	Porabili smo material po metodi drsečih povprečnih cen izdelavnega materiala: DN1=1.850,00 EUR, DN2=1.750,00 EUR, DN3=2.000,00 EUR, DN4=1.000,00 EUR in režijskega materiala: Orodjarna=450,00 EUR, Skladišče=500,00 EUR, Obrat I=500,00 EUR, Obrat II= 240,00 EUR, UNP=290,00 EUR.			
3.	Obračunajte plače, če je bruto 9.000,00 EUR. Izdelavne plače: DN1=1.250,00 EUR, DN2=1.250,00 EUR, DN3=1.300,00 EUR, DN4=1.300,00 EUR. Režijske plače: Orodjarna= 700,00 EUR, Skladišče=600,00 EUR, Obrat I=650,00 EUR, Obrat II=900,00 EUR, UNP=ostalo.			
4.	Prejeli smo račun za zavarovalno premijo 1.700,00 EUR. Strošek bremenite Obrat I=1.000,00 EUR, Obrat II=ostalo.			
5.	Proizvodnjo obremenite po proizvajalnih stroških. Knjižite tudi prenos dokončane proizvodnje v zalogo proizvodov – izdelkov.			

Z. št	BESEDILO	KONTO	V BREME	V DOBRO
6.	Splošne stroške UNP prenesite v odhodke.			
7.	Prodali smo 60 % zaloge proizvodov. a) Knjižite zmanjšanje zaloge proizvodov. b) Knjižite izdan račun kupcu, če je prodajna vrednost za 40 % večja od stroškov prodanih proizvodov, izstopni DDV je 20 %.			
8.	Ugotovite in knjižite poslovni izid, davek iz dohodka je 20 %. Knjižite tudi prenos davka iz dohodka med obveznosti.			

OBOL – obračunski list stroškov

VRSTA STROŠKA	ZNESEK SKUPAJ	POMOŽNA SM		GLAVNA SM		UNP

Ključ 1= Ključ 2=

ZBIRNA OBRAČUNSKA KALKULACIJA

Elem. cene	SKUPAJ	DN1	DN2	OBRAT I	DN3	DN4	OBRAT II
Količina							
LC							

VAJA 23

Z. št.	BESEDILO	KONTO	DEBET	KREDIT
0.	Oprema=78.000,00 EUR Pop.vred. opreme=15.600,00 EUR TRR=405.400,00 EUR Vnaprej plačana najemnina za pol leta= 10.000,00 EUR Zaloga materiala=52.000,00 EUR Material v obdelavi=30.000,00 EUR Krat. prejeto posojilo banke=4.000,00 EUR Lastni kapital?			
1.	Vračunajte predvidene stroške sejma 8.000,00 (PČR).			
2.	Obračunajte stroške že plačane najemnine za 2 meseca.			
3.	Obračunajte amortizacijo opreme, če je življenjska doba opreme 5 let.			
4.	Prejeli smo račun za sejemske stroške ki znaša z 20 % DDV 10.212,00 EUR. Poračunajte konto PČR.			
5.	Knjižite prenos stroškov v zaloge nedokončane proizvodnje.			
6.	Proizvodnja je dokončana 70 %. Knjižite prenos proizvodov iz proizvodnje.			
7.	Vrnili smo banki obrok kratkoročnega posojila, ki znaša 420,00 EUR, od je obresti 120,00 EUR.			
8.	Od zavarovalnice smo prejeli za 4.600,00 EUR odškodnine.			

Z. št.	BESEDILO	KONTO	DEBET	KREDIT
9.	Prodali smo 80 % zaloge proizvodov. a) Knjižite zmanjšanje zaloge proizvodov. b) Knjižite izdani račun kupcu, če je prodajna vrednost 25 % večja od stroškov prodanih proizvodov, DDV je 20 %.			
10.	Ugotovite poslovni izid, davek iz dohodka je 20 %. Knjižite tudi prenos davka iz dohodka na obveznosti.			

VAJA 24

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	DEBET	KREDIT
0 .	Zaloga proizvodov=105.600,00 EUR, Nedokončana proizvodnja= 50.000,00 EUR TRR=181.500,00 EUR, Kupci=42.400,00 EUR Dolgoročno posojilo banke= 15.000,00 EUR Osnovni kapital?				
1.	60 % proizvodnje je dokončane. Knjižite prenos proizvodov iz proizvodnje.				
2	Zavarovalnica nam je nakazala 5.000,00 EUR odškodnine na TRR.				
3.	Kupcu smo zaračunali zamudne obresti 33,00 EUR.				
4.	Plačali smo z nakazilom obrok dolg. Posojila v višini 1.000,00 EUR glavnice in 300,00 EUR obresti.				
5.	Prodali smo proizvode kupcu. Stroškovna cena je 5.852,50 EUR, prodajna cena z vračunanim 20 % DDV je 8.454,54 EUR. a) Knjižite zmanjšanje zaloge. b) Knjižite izdani račun.				
6.	Kupec plača vse terjatve z nakazilom.				
7.	UGOTOVITE IN KNJIŽITE POSLOVNI IZID, davek iz dohodka je 20 %. a) zapiranje prihodkov	*PRIHODKI* _____	76–79 800		
	b) zapiranje odhodkov **Poslovni izid:** prihodki _____ odhodki _____ _____ 20 % davek _____ _____	*ODHODKI* _____	70–75 800		

VAJA 25

Knjiži naslednje poslovne dogodke:

Stanje na kontih: TRR 19.600,00 EUR, Zaloga proizvodov 54.600,00 EUR, Osnovni kapital?

1. Prodali smo proizvode po stroškovni ceni 185,00 EUR. Kupcu izdamo račun, prodajna cena je 248,00 EUR, obračunajte še 20 % DDV.
2. Prodali smo za 6.540,00 EUR proizvodov. Kupcu izdamo račun, prodajna cena z vračunanim 20 % DDV je 7.650,00 EUR. Knjižite prodajo proizvodov.
3. Kupcem prodamo proizvode po prodajni vrednosti 4.490,00 EUR, obračunajte še 20 % DDV. Zmanjšajte zalogo proizvodov zaradi prodaje za 3.470,00 EUR.

Z. ŠT.	BESEDILO	KONTO	DEBET	KREDIT
0.	TRR	110	19.600,00	

Na podlagi vaše temeljnice ugotovite naslednje podatke: (Dodajte oziroma obkrožite pravilen odgovor.)

1. Poslovni prihodki znašajo: _____
2. Poslovni odhodki znašajo: _____
3. Obveznosti za DDV znašajo: _____
4. Razlika med prihodki in odhodki znaša: _____
5. Izkaz uspeha nam pove, da je podjetje poslovalo z dobičkom / izgubo.

PRIPRAVA NA TEST – PROIZVODNJA

Podjetje ima naslednja stroškovna mesta:
a) glavno stroškovno mesto: Obrat I , ki dela po DN1, DN2 in DN3
b) pomožno stroškovno mesto: Mehanična delavnica in Avtopark
c) stroškovno mesto: Uprava-nabava-prodaja (UNP)

NAVODILA ZA DELO:
a) Razporedite stroške Mehanične delavnice na: Avtopark 20 %, Obrat I 70 %, UNP 10 %.
b) Stroške Avtoparka razporedite na: Obrat I : UNP v razmerju 7 : 3.

Izračunajte ključ – količnik za razporeditev splošnih stroškov na osnovi izdelavnih plač na vse decimalke.

Z. št.	BESEDILO	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Oprema=85.000,00 EUR Pop. vred. Opreme=9.500,00 EUR TRR=22.000,00 EUR Zaloga materiala=10.000,00 EUR Osnovni kapital?			
1.	**Obračunajte plače** bruto 23.850,00 EUR: a) izdelavne plače=21.000,00 EUR: DN1=10.000,00 EUR, DN2=5.000,00 EUR, DN3=6.000,00 EUR; b) režijske plače=2.850,00 EUR: Mehanična delavnica=500,00 EUR, Avtopark= 600,00 EUR, Obrat I= 960,00 EUR, UNP=790,00 EUR.			
2.	Porabili smo za 27.900,00 EUR **izdelavnega** materiala po DN 1 za 12.000,00, po DN2 za 8.500,00 EUR, po DN3 za 7.400,00EUR in za 900,00 EUR **režijskega materiala**: Mehanična delavnica=280,00 EUR, Avtopark =200,00 EUR, Obrat I=250,00 EUR , UNP=170,00EUR.			
3.	Obračunajte amortizacijo opreme. Strošek bremenite: Meh. delavnico= 2.000,00, Avtopark=4.200,00, Obrat I=230,00, UNP=1.000,00.			
4. a) b)	Dokončajte OBOL in kalkulacijo. Prenesite proizvajalne stroške v breme nedokončane proizvodnje. Knjižite tudi prenos dokončane proizvodnje v zaloge proizvodov.			
5.	Stroške UNP prenesite v odhodke.			
6. a	Kupcu smo prodali 200 stolov. Prodajna cena stola je 35 % večja od LC, DDV je 20 %. a) Knjižite skladiščno oddajnico.			

6. b	b) Knjižite izdani račun kupcu.			
7.	Plačali smo 1.200,00 EUR kazni.			
8.	Zavarovalnica nam je nakazala odškodnino v znesku 4.000,00 EUR.			
9.	Ugotovite in knjižite poslovni izid.			

OBOL

Vrsta stroška	SKUPAJ	Pomožna SM		Glavno SM OBRAT I	UNP

Ključ =

ZBIRNA OBRAČUNSKA KALKULACIJA

Elementi cene	SKUPAJ	DN 1-miza	DN 2-omara	DN 3-stol	OBRAT I
KOLIČINA		200 kos	100 kos	400 kos	
LC – lastna cena					

VPRAŠANJA:

Odgovorite, dopolnite in obkrožite.

1. Koliko stroškovnih nosilcev imaš? _____

2. Neposredni stroški Obrata I znašajo _____ EUR.

3. Prodajna cena je **večja** / **manjša** od stroškovne cene.

7. VIRI

Revije za računovodstvo in finance (IKS).

Slovenski računovodski standardi 2006, 5. izdaja, Slovenski inštitut za revizijo, Ljubljana 2010.

Kontni načrt in ponazoritve knjiženj za gospodarske družbe, Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, Ljubljana 2010.

KOLARIČ Branka/GEREČNIK, Anton, 2004: Računovodstvo 3, učbenik – 1. izd., 1. natis. Ljubljana: Državna založba Slovenije.